

NORMELE DE CONVIETUIRE INTERUMANĂ PREVĂZUTE ÎN DECALOG ȘI DREPTURILE OMULUI

Drd. Daniel CORNEA

*Facultatea de Teologie Reformată, Școala Doctorală Ecumene,
Universitatea Babeș-Balyai, Cluj-Napoca, Romania
danicor77@yahoo.com*

Abstract: Rules of interhuman coexistence presented both in the Decalogue and human rights.

Through this study, we will analyze God's commandments from the Decalogue. Our focus will be on the second table, the one that regulates the rules of interhuman coexistence. For each rule, we will try to observe their correspondent in the Human Rights.

Human rights have roots in The Laws of Moses, these laws that assure the right to freedom and dignity for each person. The Decalogue, besides the fact that it has a universal character, has been and it is a source of inspiration for the laws that defend the human rights. The Mosaic Law assures the right to freedom, non-discrimination, protection, a fair trial etc. By stating these laws, God has regulated the relationship of each Jew with Himself and the relationship between themselves.

The idea of Human Rights has appeared and was jell at the same time with the evolution of the public freedoms. Those have involved not only their proclamation, but also a juridic guarantee and protection through international law, through this laws and normative acts, through constitutions, these have assured each one life, freedom and dignity for every person. These rights have the meaning to regulate interhuman relationship, in order not to reach the extreme solution of revolt against tyranny and oppression.

Keywords: *Human Rights, The Decalogue, Laws, coexistence, liberty, dignity, protection.*

Introducere

Prin această lucrare, ne vom opri să analizăm poruncile lui Dumnezeu din Decalog¹, în special cele care reglementează normele de conviețuire interumană și vom căuta să observăm corespondențele acestora în drepturile omului.

Când căutăm să identificăm originile drepturilor omului, putem observa că acestea au ca rădăcini prescripțiile Legii lui Moise, legi care asigură dreptul la libertate și demnitate pentru fiecare om în parte. Decalogul, este și a fost sursă de inspirație pentru legile care apără drepturile omului. Viorel Sava, în „*Slujind adevărul, slujim pe Dumnezeu și pe oameni: aspecte ale cercetărilor doctorale actuale*”, îl citează pe Cătălin Varga care este de părere că: „*decalogul este o primă formă de declarație națională a drepturilor omului și este cu atât mai strălucitor cu cât este un drept de providență divină, el stă ca fundament al drepturilor omului stabilite în 1948*”²

Astfel Legea iudaică asigură dreptul la libertate, la non-discriminare, la protecție, la o judecată dreaptă. Prin enunțarea acestor legi, Dumnezeu a reglementat relația evreului cu Sine și relația cu comunitatea. Gavril Chichineșdi, în cartea sa „*Poziția Decalogului în credința iudaică și valoarea sa astăzi*” prezintă remarcă lui Filon din Alexandria cu privire la Decalog și anume că: „*toate poruncile sunt formulate la singular, acest fapt conducând la ideea că Dumnezeu vorbește cu fiecare făptură umană în parte, că se adresează fiecăruia. Astfel că poruncile Sale au un caracter universal*”³

Marin Voiculescu, în cartea sa „*Drepturile omului și problemele contemporane*”, spunea că prin conceptul de drepturi ale omului „*se înțelege un sistem de drepturi și libertăți, îndatori de care se poate prevala fiecare om fără nici un fel de deosebire (de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică, origine națională sau socială, avere, naștere, etc.), indiferent de țara în care trăiește, în virtutea faptului că este om*”⁴

1 Primul care le-a numit „Cele 10 porunci” cu termenul de Decalog a fost Clement din Alexandria (din greacă, *deka* = zece, *logos* = cuvânt).

2 Viorel Sava, *Slujind adevărul, slujim pe Dumnezeu și pe oameni: aspecte ale cercetării doctorale actuale*, Iași, Editura Doxologia, 2019, p. 73.

3 Gavril Teofil, Chichineșdi, *Poziția Decalogului în credința iudaică și valoarea sa astăzi*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2020, p. 11.

4 Marin, Voiculescu, *Drepturile omului și problemele globale contemporane*, București, Casa Editorială ODEON, 2003, p.24.

Elaborarea conceptului de drepturi ale omului este rezultatul unei operațiuni de sinteză care s-a materializat și s-a cristalizat odată cu evoluția libertăților publice a omului, fiind preocupate nu numai de proclamarea acestora, ci și de garantarea și protecția lor juridică; de dreptul internațional, prin legi și acte normative, prin constituții, asigurând astfel viața, libertatea și demnitatea persoanelor. Astfel „*ideea creerii unor mecanisme de protecție a drepturilor omului a apărut odată cu Declarația drepturilor omului și cetățeanului, a Adunării Naționale Franceze, din 26 august 1789, în care se arată că scopul oricărei asocieri politice este conservarea drepturilor naturale și imprescriptibile ale omului*”⁵

1. Legea relației copil-părinte în familie

„Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeuul tău ți-l va da ție.”⁶ (Ieșirea 20:12)

Pornind de la terminologia cuvântului în limba ebraică (kâbôd), Gavril Chichineșdi ne spunea că „*a cinsti*”, înseamnă: „*a-l considera vrednic și de valoare*”⁷. Conform traducerii din Septuaginta, prin a onora părinții se înțelege „*a-i prețui, a le purta de grijă, a le arăta afecțiune, a le arăta respect sau a avea reverență față de ei*”⁸.

În cultura iudaică, ierarhia în familie era bine clarificată. Astfel, tatăl era reprezentatul familiei și avea drepturi absolute asupra celor din casă. Primul copil de parte bărbătească avea avantaje în ce privește moștenirea în comparație cu frații sau surorile lui. Deși tatăl era reprezentatul familiei și lua decizii în familie, el nu putea acționa ca un despot, ne spune André, Chouraqui, în cartea sa „*Cele Zece Porunci ale zilelor noastre*”, deoarece „*Legea mozaică tinde să înfrâneze acest absolutism: tatăl trebuie să-și trateze copiii în mod drept și să nu-i favorizeze pe unii-n defavoarea celorlalți*”⁹.

5 Romana Gabriela, Paraschiv, *Mecanisme internaționale de protecție a drepturilor omului*, București, Editura Pro Universitaria, 2014, p. 42.

6 *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justinian – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, Editura IBMBOR, 1975.

7 Gavril Teofil, Chichineșdi, *op.cit.*, p. 192.

8 *Ibidem*, p. 192.

9 André, Chouraqui, *Cele Zece Porunci ale zilelor noastre*, București, Editura Humanitas, 2012, p. 146.

În textul *Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului*,¹⁰ în partea I la Articolul 2, paragraful 2, ni se spune că „statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale”.¹¹ Copiii au dreptul de a gândi și de a se exprima liber, iar părinții sau reprezentanții legali ai acestora, au datoria de a-i îndruma în exercitarea acestor drepturi: „libertatea de a-și manifesta propriile convingeri nu poate fi îngrădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale acestora”.¹²

Putem observa deasemenea că prin porunca a cincea a Decalogului, evreii aveau datoria de a cinsti în egală măsură atât pe tatăl cât și pe mama lor astfel că femeia evreică ocupa o poziție de cinste în familie.¹³ Aceeași idee este promovată de protocolul nr. 7¹⁴ la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale semnat la Strasbourg, articolul 5 în care ni se spune că „soții se bucură de egalitate în drepturi și responsabilități cu caracter civil între ei și în relație cu copiii lor...”.¹⁵ Totuși, „în mod normal părinții trebuie să decidă unde locuiește copilul și să ia alte decizii cu privire la acesta (spre exemplu, un tratament medical), să controleze relațiile personale ale copiilor sau să crească într-o anumită religie”¹⁶

Persoanele în vârstă care nu mai puteau munci, în cultura iudaică, erau ajutate de copii adulți, iar rabinii spuneau că „pe părinți trebuie să-i

10 Acest text a fost ratificat de către Parlamentul României, prin Legea nr. 18 din 1990, varianta tradusă, republicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 314 din 13.06.2001.

11 Traian, David, *Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului*, București, Editura Salvați Copiii, 2001, p. 7.

12 Traian, David, *op.cit.*, p. 10.

13 Willem Hendrik, Gispen, *The Bible Student's Commentary*, Michigan, Zondervan Publishing House, 1982, p. 196.

14 A fost ratificat de România prin legea nr. 30/1994.

15 Bianca, Selejean-Guțan, *Convenția europeană a drepturilor omului: legislație consolidată: 6 ianuarie 2014*, București, Editura Universul Juridic, 2014, p. 41.

16 Claudia Roșianu, Aurel Ciobanu-Dordea, Gabriela MAZILIU, *Drepturi și libertăți fundamentale în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, București, Editura All Beck, 2005, p. 368.

cinstești indiferent că ești sărac sau bogat, chiar dacă ești nevoit să cerșești din poartă în poartă.¹⁷

2. Legea dreptului la viață

„Să nu ucizi!” (Ieșirea 20:13)

Dumnezeu prin porunca a șasea, enunță dreptul la viață a fiecărui om și interzice atentarea la acest drept fundamental motivând că El „a făcut omul după chipul Său” (Facerea 9:6) și astfel „viața este baza existenței umane”.¹⁸ Dumnezeu era văzut ca Cel care dădea viața și tot El era Cel care o lua. Prin săvârșirea unei crimei, omul era perceput ca cel care suprimă autoritatea divină¹⁹, cel care se revoltă la adresa lui Dumnezeu, și cel care dorește să ajungă în locul lui Dumnezeu; în a avea drept de viață și de moarte asupra semenului.

Bianca Selejan-Guțan, în cartea „*Convenția Europeană a drepturilor omului*” la articolul 2, ne spune că: „dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege”.²⁰

Dumnezeu condamnă uciderea unei persoane și de aceea a chemat comunitatea evreiască să reacționeze din punct de vedere juridic pentru a pedepsi fapta printr-un sistem de justiție onest.²¹ În Legea mozaică (Leviticul 19:15 și în Numeri 35:30-34) sunt stipulate reguli, pentru ca un proces, în cazul unui omor, să se desfășoare corect, în parametrii legii și vinovatul să fie pedepsit, indiferent care era statutul social sau material al acestuia.

În declarația drepturilor omului și ale cetățeanului de la 1789, art. 7, ni se spune că „nici un om nu poate fi acuzat, arestat, nici deținut decât în cazurile stabilite prin lege și după formele prescrise de ea”.²² Iar în art. 9, ni

17 Claudiu, Dumea, *Decalogul*, București, Editura Arhiepiscopiei Romano-catolice, 1999, p.123.

18 Gavril Teofil, Chichineșdi, *op.cit.*, p. 213.

19 Peter C., Craigie, *Comentariu exegetic la Vechiul Testament. Deuteronomul*, Cluj-Napoca, Editura Logos, 2007, p. 182.

20 Bianca, Selejan-Guțan, *op.cit.*, p. 15.

21 James K., Bruckner, *Exodus*, în seria *New Internațional Biblical Commentary*, Massachusetts, Hendrickson Publishers, 2008, p. 189.

22 Stéphane, Rials, *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*, traducere de Ciprian Dumea, Nadia Farcaș, Mirela Mircea, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 15.

se mai spune că „*orice om este presupus inocent, până în momentul în care a fost declarat vinovat; dacă se consideră indispensabil a-l aresta, orice act de constrângere în afara celor necesare pentru reținerea lui, trebuie să fie aspru pedepsit de lege*”.²³

Prin porunca a șasea Dumnezeu interzice răzbunarea sau metoda prin care un evreu pute să-și facă singur dreptate. El trebuia să apeleze la justiție, la legile date de Dumnezeu. James Bruckner, spunea că:

„*practicile justiției prin care se urmărea reabilitarea celui care a ucis din culpă o altă persoană (iustitia salutifera) au fost instituite tocmai pentru a se evita ciclurile de răzbunări personale. O comunitate care a suferit în urma încălcării acestei porunci putea fi vindecată doar atunci când ura și răzbunarea erau eliminate prin cunoașterea faptului că viața și justiția aparțin lui Dumnezeu*”²⁴

În legea mozaică, erau stipulate condițiile în care o persoană a ucis intenționat: „(1)ucigașul să fi planificat crima (Ieșirea 21:13; Numeri 35:20); (2) cei doi să fi fost vrăjmași (Numeri 35:20-21; Deuteronomul 19:11) și (3) ucigașul să fi recurs la o anumită armă (Numeri 35:16-18)”²⁵

3. Legea integrității morale

„*Să nu fii desfrânat!*” (Ieșirea 20:14)

Porunca a șaptea condamnă relațiile sexuale extraconjugale având menirea „*de a proteja și de a asigura stabilitatea emoțională a familiei de dragul tuturor membrilor ei și de a păstra nealterată încrederea, care trebuie să fie baza relațiilor de familie*”.²⁶ Prin ea se interzic păcatele care au legătură cu sexualitatea, iar păcatul adulterului era aspru pedepsit în cultura iudaică (Deuteronomul 22:22).

Gavril Chichineșdi ne spune că termenul „adulter” se referă la: „*legătura sexuală a unui bărbat cu o femeie măritată (Leviticul 18:20; 20:10), a unei femei măritate cu un bărbat (Iezechiel 16:32; Osea 4:13), sau a unui bărbat cu o fată logodită (Deuteronomul 22:23-27)*”.²⁷ Acest termen îl întâlnim în Scriptură și atunci când este vorba de relația cu divinitatea: „*adulterul este prezent în Biblie ca un păcat atâ față de semeni cât și față de Dumnezeu; o*

23 *Ibidem*, p.15.

24 James K., Bruckner, *op.cit.*, p.146.

25 Gavril Teofil, Chichineșdi, *op.cit.*, p. 220.

26 James K., Bruckner, *op.cit.*, p. 190.

27 Gavril Teofil, Chichineșdi, *op.cit.*, p.230.

dezonoare la adresa lui Dumnezeu, punând voia omului mai presus de cea a lui Dumnezeu (Facerea 2:24), un act de răzvrătire făcut intenționat, indezirabil (1 Corinteni 7:2).²⁸

Cei care comiteau adulter, în cultura poporului evreu, erau pedepsiți cu moartea (Leviticul 20:10; Deuteronomul 22:22-24). Consecințele adulterului sunt multiple: pornind de la distrugerea reputației (Proverbele 6:32-33), contactarea bolilor cu transmitere sexuală, conflicte în mijlocul familiei, întinează trupului uman care este văzut de Dumnezeu ca „*Templu al Duhului Sfânt*” (1 Corinteni 6:15-20).

Conform articolului 8 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, intitulat „Dreptul la respectarea vieții private și de familie”, este prevăzut în paragraful I. că „*orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și corespondenței sale*”.²⁹ Conform justiției Curții, „*viața privată acoperă integritatea fizică și morală a persoanei și cuprinde viața sexuală și respectarea vieții private trebuie de asemenea să înglobeze, într-o anumită măsură, dreptul pentru individ de a lega și dezvolta relații cu semenii săi și lumea exterioară*”³⁰, iar „*elementele cum ar fi identitatea sexuală, numele, orientarea sexuală și viața sexuală țin de sfera personală protejată de Articolul 8*”.³¹

4. Legea garantării proprietății

„*Să nu furi!*” (Ieșirea 20:15)

Porunca a opta acoperă întreaga sferă a vieții materiale, de aceea Dumnezeu interzice furtul și tâlhăria care înseamnă „*a lua în mod nelegal, nepermis, ascuns, în secret sau înșelând, bani sau alte bunuri aflate în proptietatea unei alte persoane*”.³² Bruckner spunea că „*scopul acestei porunci este de a proteja bunurile, munca oamenilor, libertatea și încrederea de care trebuie să se bucure societatea. A fura și a trăi sub protecția lui Dumnezeu sunt două lucruri incompatibile (Psalmii 49:16-18), iar furtul este considerat un fel de blasfemie (Proverbele 30:9)*”.³³

28 *Ibidem*, p.233.

29 Claudia Roșianu, Aurel Ciobanu-Dordea, Gabriela Maziliu, *Op. cit.* p. 343.

30 *Ibidem*, p. 345.

31 *Ibidem*, p.346.

32 Willem Hendrik, Gispen, *op.cit.*, p. 186.

33 James K., Bruckner, *op.cit.*, p. 190.

Un alt scop a poruncii a fost limitarea efectelor negative din poporul Israel prin obligarea hoțului să restituie lucrul furat. Bruckner susține că hoțul prins era pedepsit diferit în cultura iudaică față de alte culturi antice: *„în alte culturi antice pedeapsa pentru furt putea consta în pierderea unei mâini, spre exemplu, iar pentru cei care făceau parte din pătura de jos a societății, pedepsele erau mai severe. În legea biblică, în cazul în care restituirea lucrului furat nu era posibilă, pedeapsa cea mai severă era sclavia până la stingerea datoriei sau pentru o perioadă de 7 ani”*.³⁴

Furtul are consecințe asupra celor din jur prin provocarea daunelor, prin amenințarea ordinii sociale, prin etichetele care se pun unui oraș ca fiind corupt; dar și asupra propriei ființe, prin exprimarea neîncrederii în Dumnezeu și prin practicări repetate, poate duce la o dezvoltare a unei patimi, devenind o obișnuință, parte a vieții. Această poruncă ne subliniază faptul că proprietatea și libertatea fecărei persoane trebuie respectată și protejată.

Stéphane Rials în cartea sa, *„Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului”* la articolul 17, spune că *„proprietatea fiind un drept inviolabil și sacru, nimeni nu poate fi privat de ea, decât în cazurile în care necesitatea publică, legal constatată, pretinde în mod evident acest lucru și cu condiția unei juste despăgubiri prealabile”*³⁵ iar John Warwick Montgomery, în cartea sa *„Drepturile omului și demnitatea umană”* ne spune că *„orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură, cât și în asociere cu alții și nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa”*.³⁶

5. Legea libertății de exprimare

„Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!” (Ieșirea 20:16)

Această poruncă vizează mărturiile mincinoase sau refuzul de a declara adevărul în fața autorităților. Gavril Chichineșdi, citându-l pe McDowell, ne spune că: *„orice minciună mărunță echivalează cu un ultraj la adresa ordinii divine”*.³⁷ Parcker afirmă și el acest lucru când spune că *„Dumnezeu urăște minciuna, deoarece El nu poate minți (Tit 1:2), de aceea dorește*

34 *Ibidem*, p. 191.

35 Stéphane, Rials, *Op. cit.*, p. 17.

36 John Warwick, Montgomery, *Drepturile omului și demnitatea umană*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2003, p. 222.

37 Gavril Teofil, Chichineșdi, *op.cit.*, p. 254.

ca oamenii să poarte acest chip al Său în care strălucește adevărul. Minciuna face parte din caracterul Satanei, voia divină fiind ca oamenii să urască minciuna, fiindcă cei ce o practică vor fi excluși din Rai (Apocalipsa 21:27; 22:15).³⁸ Cristian Barbosu, în cartea sa intitulată „Cele 10 porunci” susținea că există cel puțin patru motive pentru care oamenii mint: „cei mai mulți oameni folosesc minciuna în scopuri egoiste; unii se folosesc de minciună pentru a-și salva pielea; alții își formează o imagine falsă despre ei, ca să-i poată duce în eroare pe semenii lor; iar o altă categorie de oameni mint din pricina fobiei”.³⁹

Rabinul Isaac Sacca spunea că „în cadrul iudaismului, faptul de a mărturisi adevărul constituie unul din stâlpii unei societăți sănătoase. Oricând adevărul nu este mărturisit, societatea nu propășește. De pildă, cel ce face promisiuni, le încalcă; cel ce depune mărturie la tribunal, o face ocolind adevărul. În astfel de cazuri, avem de-a face cu o societate care se prăbușește”.⁴⁰ André Chouraqui, continuă această idee și spunea că în iudaism „interzicerea mărturiei mincinoase a cuprins toate formele de bârfă, inclusiv cele ce nu fac parte din cadrul juridic. Tradiția evreiască stabilește că nu este permis să provoci pe cineva să roșească în public, fiind astfel condamnată orice tip de minciună sau delapidare”.⁴¹

John Warwick Montgomery, ne prezintă în Articolul 10 că „orice persoană are dreptul și libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei, fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”.⁴²

6. Legea stăpânirii de sine

„Să nu dorești casa aproapelui tău; să nu dorești femeia aproapelui tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui și nici unul din dobitoacele lui și nimic din câte are aproapele tău!” (Ieșirea 20:17)

Dacă celelalte porunci, pe care le-am discutat, aveau de a face cu acțiuni vizibile în exteriorul omului, porunca a zecea este deosebită, deoarece intențiile se dezvoltă în mintea lui și este foarte greu de intuit din exterior stările sufletești, dorințele de nestăpânit, atitudini ascunse și ceea ce se petrece în interiorul omului.

38 I.J., Parcker, *Păzirea celor Zece porunci*, Oradea, Editura Casa Cărții, 2010, p. 115.

39 Cristian, Barbosu, *Cele 10 porunci*, Arad, Editura Multimedia, 2006, pp.197-203.

40 Gavril Teofil, Chichineșdi, op.cit.,p. 259.

41 André Chouraqui, op.cit., p. 228.

42 John Warwick, Montgomery, *Op. cit.*, p. 229.

Dumnezeu a creat omul cu nevoi și dorințe legitime, însă lăcomia sau pofta despre care vorbește această poruncă, spunea Gavril Chichineșdi, „apare după ce dorințele normale au fost deja satisfăcute. În același timp, lăcomia poate fi descrisă ca împlinire a unor nevoi sau dorințe legitime prin mijloace nepermise. Totodată, lăcomia are de-a face cu dorințe care trec dincolo de voia lui Dumnezeu. Acestea apar cel mai adesea pe fondul lipsei de mulțumire față de bunurile și resursele pe care le deținem”.⁴³

În Scriptură ni se spune că pofta se naște și se dezvoltă în inimă (Pildele lui Solomon 6:25). Bruckner spunea că „în forma sa extremă, poftirea, devine un apetit care nu este niciodată satisfăcut”.⁴⁴ Putem observa că în această poruncă se repetă expresia „să nu dorești/poftești”, iar aceasta nu face altceva decât să accentueze ideea poruncii.

Deși este formulată în sens negativ, porunca a zecea, îi învață pe evrei să fie recunoscători lui Dumnezeu și mulțumitori pentru posesiunile pe care le avea, să aprecieze pe cei care au posesiuni materiale mai multe decât ei și să nu fie invidioși.

Concluzii

Acest concept al „drepturilor omului” are rădăcini în bazinul cultural-religios al iudaismului mozaic. Decalogul și, mai apoi legile date de Dumnezeu prin Moise poporului evreu, scot în evidență drepturile elementare ce valorifică demnitatea omului. Putem spune că poporul evreu a avut și a practicat drepturi care acum sunt stipulate în „Drepturile Omului”.

Poruncile date de Dumnezeu în Decalog au avut rolul de a proteja viața evreului și de a-i asigura dreptul: la o relație cu El, la viață, la libertate, la proprietate, la protecție, la judecată dreaptă, libertatea de exprimare. Aceste drepturi sunt stipulate și în Declarația Universală a Drepturile Omului.

Diferența între cele două constă în faptul că „Drepturile Omului”, fiind o instituție puternic secularizată, care neagă orice rădăcină religioasă sau biblică, a anulat singurul mod funcțional al acestuia, pentru că eliminându-l pe Dumnezeu, nimeni nu înțelege corect demnitatea umană decât El.

43 Gavril Teofil, Chichineșdi, op.cit.,p. 269.

44 James K., Bruckner, op.cit.,p. 192.

Respectarea drepturilor omului trebuie să pornească dintr-o înțelegere superioară a omului, adică din convingere care se formează în urma unei relații cu Dumnezeu, deoarece în El se află răspunsul ultim al căutărilor inimii omului.

Bibliografie:

- * *** *Biblia sau Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, București, Editura IBMBOR, 2005.
- * Barbosu, Cristian, *Cele 10 porunci*, Arad, Editura Multimedia, 2006.
- * Bruckner, James K., *Exodus*, în seria *New Internațional Biblical Commentary*, Massachusetts, Hendrickson Publishers, 2008.
- * Chouraqui, André, *Cele Zece Porunci ale zilelor noastre*, București, Editura Humanitas, 2012.
- * Chichineșdi, Gavril Teofil, *Poziția Decalogului în credința iudaică și valoarea sa astăzi*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2020.
- * Craigie, Peter C., *Comentariu exegetic la Vechiul Testament. Deuteronomul*, Cluj-Napoca, Editura Logos, 2007.
- * David, Traian, *Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului*, București, Editura Salvați Copiii, 2001.
- * Dumea, Claudiu, *Decalogul*, București, Editura Arhiepiscopiei Romano-catolice, 1999.
- * Gispén, Willem Hendrik, *The Bible Student's Commentary*, Michigan, Zondervan Publishing House, 1982.
- * Montgomery, John Warwick, *Drepturile omului și demnitatea umană*, Oradea, Editura Cartea Creștină, 2003.
- * Paraschiv, Romana Gabriela, *Mecanisme internaționale de protecție a drepturilor omului*, București, Editura Pro Universitaria, 2014.
- * Parcker, J.I., *Păzirea celor Zece porunci*, Oradea, Editura Casa Cărții, 2010.
- * Rials, Stéphane, *Declarația drepturilor omului și ale cetățeanului*, traducere de Ciprian Dumea, Nadia Farcaș, Mirela Mircea, Iași, Editura Polirom, 2002.
- * Roșianu Claudia, Ciobanu-Dordea Aurel, Maziliu Gabriela, *Drepturi și libertăți fundamentale în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, București, Editura All Beck, 2005.

- Sava, Viorel, *Slujind adevărul, slujim pe Dumnezeu și pe oameni: aspecte ale cercetărilor doctorale actuale*, Iași, Editura Doxologia, 2019.
- Selejean-Guțan, Bianca, *Convenția europeană a drepturilor omului: legislație consolidată: 6 ianuarie 2014*, București, Editura Universul Juridic, 2014.
- Voiculescu, Marin, *Drepturile omului și problemele globale contemporane*, București, Casa Editorială ODEON, 2003.